

Татарстан Республикасы  
Чистай муниципаль районы  
Чытырчы авыл жирлеге Советы  
**КАРАРЫ**

2020 елның 30 марта 79/1

Татарстан Республикасы  
Чистай муниципаль районының  
«Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль  
берәмлеге бюджет процессы түрүндагы  
нигезләмәне раслау хакында

Чистай шәһәр прокурорының 2020 елның 03 марта түрүндагы 02-08-03-2020 номерлы  
федераль законнарны бозуларны бетерү түрүндагы күрсәтмәсен карап, 2019 елның  
26 июлендә кабул ителгән «Россия Федерациясе Бюджет кодексына дәүләт  
(муниципаль) финанс контролен, эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын  
камилләштерү өлешендә үзгәрешләр кертү түрүнда» гы 199 номерлы Федераль закон  
нигезендә Чытырчы авыл жирлеге Советы

**КАРАР БИРӘ:**

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүндагы нигезләмәне күшымта нигезендә расларга:

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чытырчы авыл жирлеге Советының 2014 елның 19 июнендәге «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүндагы нигезләмәне раслау хакында» 7 номерлы каарын;

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының 2015 елның 17 августындагы «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүндагы нигезләмәне раслау хакында» 2014 елның 19 июнендәге 7 номерлы Чытырчы авыл жирлеге Советы каарына үзгәрешләр кертү түрүнда» 16 номерлы каарын;

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының 2016 елның 29 марта түрүндагы «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүнда нигезләмәне раслау хакында» 2014 елның 19 июнендәге 7 номерлы Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чытырчы авыл жирлеге Советы каарына үзгәрешләр кертү түрүнда» 13/2 номерлы Чытырчы авыл жирлеге Советы каарын;

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының 2017 елның 28 июнендәге «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүнда нигезләмәне раслау хакында» 2014 елның 19 июнендәге 7 номерлы Чытырчы авыл жирлеге Советы каарына үзгәрешләр кертү түрүнда» 31/1 номерлы каарын.

3. «Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләренең гамәлдә булуын түктатып тору һәм 2020 елда Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары үтәлеше үзенчәлекләрен билгеләү түрүнда» 2009 елның 12 ноябрендәге 367-ФЗ номерлы Федераль законның 3 статьясындагы 1, 1.1 пунктларында күрсәтелгән акчаларга кагылмый дип билгеләргә.

4. Элеге каарарны билгеләнгән тәртиптә игълан итәргә һәм Чистай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга ([www.chistopol.tatarstan.ru](http://www.chistopol.tatarstan.ru)).

5. Элеге каарарның үтәлешен контрольдә тотуны Чытырчы авыл жирлеге Советының бюджет буенча дайми комиссиясенә йөкләргә.

Чытырчы авыл жирлеге  
башлыгы  
Чытырчы авыл жирлеге Советының

М.В.Новиков

2020 елның 30 мартаңдагы  
79/1номерлы каарына  
1 нче күшымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ  
ЧИСТАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «ЧЫТЫРЧЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»  
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӨМЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ  
ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Бюджет процессының хокукый нигезе

1. Элеге Нигезләмә Россия Федерациясенең бюджет законнары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»ғы Федераль законы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районнының «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы (алга таба-Федераль законы) нигезендә эшләнде, шулай үк Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районнының «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең башка муниципаль хокукый актлары белән Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районнының «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты проектын төзу һәм карау, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районнының «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контролльдә тоту, бюджет исәбен алу, төзу нигезләрен һәм тәртибен билгели., бюджет хисаплылыгын карау һәм раслау.

2. Элеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

2 статья. Жирлек бюджетының хокукый рәвеше

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районнының «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджеты (алга таба - жирлек бюджеты, жирлек) һәм аның үтәлеше турында хисап Чытырчы авыл жирлеге Советының каары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Жирлек бюджеты чираттагы финанс елына һәм план чорына төzelә һәм өч елга раслана.

3. Жирлек бюджеты проектын төзу Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районнының «Чытырчы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәү белән кабул ителә торган жирлек Советы каарлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы каары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, жирлек бюджеты турындагы каарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабре буенча гамәлдә була.

5. Жирлек бюджеты турындагы каар билгеләнгән тәртиптә имза салынганнан соң 10 көннән дә соңга калмычка рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга тиеш.

3 статья. Бюджет классификациясе

1. Жирлек бюджетын төзу һәм үтәу, бюджет хисаплылыгын төзу Россия Федерациисендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла
2. Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациисе бюджет классификациясенең бюджетка караган жирлек өлкәсендә билгеләу, детальләштерү һәм куллану тәртибен ачыклау керә.

3. Чытырчы авыл жирлегенең Башкарма комитеты төп администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындағы казна учреждениеләре булган керем төрләре буенча подвидлар кодлары исемлеген раслый.

4. Чытырчы авыл жирлегенең Башкарма комитеты жирлек бюджетының максатчан маддәләре исемлеге һәм кодлары билгеләнә.

#### 4 статья. Бюджет процессының принциплары һәм этаплары

1. Жирлек Россия Федерациисе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациисе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- 1) жирлек бюджеты проектын төзу;
- 2) жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- 3) жирлек бюджетын үтәу;
- 4) жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп тору;
- 5) бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
- 6) бюджет хисаплылыгын төзу, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

#### 5 статья. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында тубәндәгеләр катнаша:

- 1) Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Чытырчыавыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы (алга таба - жирлек башлыгы);
- 2) Чытырчы авыл жирлеге Советы (алга таба текст буенча - жирлек Советы);
- 3) Чытырчыавыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба текст буенча - жирлек Башкарма комитеты);
- 4) Контроль-ревизия комиссиясе;
- 5) баш урнаштыручылар, бюджет акчаларын бүлүчеләр;
- 6) төп администраторлар, бюджет керемнәре администраторлары;
- 7) төп администраторлар, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының;
- 8) бюджет акчаларын алучылар.

2. Жирлек Советы:

- 1) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турыйнадагы хисапны карый һәм раслый;
- 2) жирлек бюджеты чыгымнарының муниципаль минималь социаль стандартларын һәм башка нормативларын раслый;
- 3) жирле салымнар һәм жыемнар кертә, алар буенча ставкалар күләмнәрен билгели һәм аларны түләү буенча законнар тарафыннан бирелгән хокуклар чикләрендә ташламалар бирә;

4) заемнарның максатлары, рәвешләре, суммалары турыйнда каарлар кабул итә;

5) жирлек бюджетын үтәүненә аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора;

6) жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыручы органнарның хокукий статусын төзи һәм билгели;

7) депутатларның, жирле үзидарәнен сайланулы органнары әгъзаларының, жирле үзидарәнен сайланулы вазыйфаи затларының үз вәкаләтләрен дайми нигездә башкаручы, муниципаль һәм башка хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын билгели;

8) бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

9) Россия Федерациисе Бюджет кодексы, 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациисендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»ғы 131 номерлы Федераль законы, 2011 елның 7 февралендәге «Россия Федерациисе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнен контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында»ғы бномерлы Федераль законы, Россия Федерациисенең башка норматив хокукый актлары, жирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Жирлекнең Башкарма комитеты:

1) жирлек бюджеты проектын төзүне, жирлек бюджетының үтәлешен, шул исәптән жирлек бюджеты керемнәрен жыуоны тәэммин итә;

2) жирлек Советы раславына жирлек бюджеты турындагы карар проектын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны тәкъдим итә;

3) жирлек бюджетының үтәлешен оештыра;

4) жирлек бюджеты проектын төзу өчен кирәклे материалларны һәм жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны баш бүлүчеләрдән, алар белән эш итүчеләрдән һәм алучылардан ала;

5) жирлек Башкарма комитетының финанс ресурслары белән эш итә;

6) Россия Федерациисе Бюджет законнары, жирлек Советы карарлары нигезендә жирлек бюджеты үтәлеше өчен җаваплы;

7) жирлекнең социаль-икътисади үсеш планнарын һәм программаларын раслау, аларның үтәлеше турындагы отчетларны раслау турында жирлек Советына билгеләнгән тәртиптә кертә;

8) жирлек бюджетына муниципаль бурыч алулар җәлеп иту турында шартнамәләр, шулай ук жирлек бюджеты акчаларын кире кайтару нигезендә бирү турында шартнамәләр төзи;

9) жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;

10) шәһәр бюджеты акчаларын алучыларның, бюджет кредитларын, муниципаль гарантияләрне алучыларның финанс хәлен тикшерә;

11) жирлекнең муниципаль бурыч кенәгәсән алып баруны гамәлгә ашыра;

12) жирлек бюджеты үтәлешен алдан, агымдагы һәм алга таба тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

13) жирлек бюджеты чарапары белән операцияләр башкара;

14) жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап төзи;

15) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләрдән, бүлүчеләрдән, алучылардан әлеге акчаларны алу, күчерү, күчерү һәм куллану белән бәйле башка белешмәләрдән файдалану турында билгеләнгән формалар буенча хисап би्रүләрен таләп иту хокукуна ия;

16) кредит оешмаларыннан жирлек бюджеты акчалары белән операцияләр турында белешмәләр ала;

17) бюджет канунчылыгының ачыкланган хокук бозуларын бетерү таләбе белән бюджет процессының баш бүлүчеләргә, боеручыларга һәм жирлек бюджеты акчаларын алучыларга тиешле дәрәжәдә үтәлмәве турында кисәтүләр чыгара һәм аларны бетерүне тикшереп тора;

18) билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән финанс контроле органнары курсәтмәләре буенча, баш бүлүчеләрнен, жирлек бюджеты акчаларын алучыларның максатчан билгеләнеше буенча файдаланылмаган бюджет акчалары куләмендә шәхси счетларыннан акчаларны күчерә;

19) бюджет законнары нигезендә шәһәр бюджетын алучыларның барлык счетларыннан бюджет кредитлары рәвешендә бирелгән акчаларны, алар буенча кире кайтару срокы тәмамланган акчаларны, шулай ук бюджет кредитларыннан файдаланган өчен түләнергә тиешле процентларны төшереп калдыра;

20) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга җаваплылык чарапарын куллана,

21) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның, баш урнаштыручыларның һәм аларның жыелма реестрын алып бара;

22) бюджет йөклөмөләре лимитын төп бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм турыдан-туры алучылар өчен билгели һәм раслый;

23) бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөклөмөләре лимитларын бюджет акчаларының баш бүлүчеләренә житкөрү тәртибен билгели;

24) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсе белән бюджет мәсьәләләре буенча үзара мәнәсәбәтләрне гамәлгә ашыра;

25) бюджет кредитын кире кайтару буенча юридик затның һәм муниципаль берәмлекнәң йөклөмөләрен үтәүне тәэммин итү ысулы буларак бирелә торган банк гарантиясенең ышанычлылыгын (ликвидлыгын) бәяләү тәртибен билгели;

26) Россия Федерациисенең бюджет законнары, әлеге Нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актлар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Контроль-ревизия комиссиясе түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеген аудит буенча;

2) жирлек бюджеты турындағы каарлар, Россия Федерациисе бюджет законнарының башка норматив хокукий актлары проектларын, шул исәптән жирлек бюджетының курсәткечләренең (параметларының һәм характеристикаларының) нигезлелеген тикшерү буенча;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпышларны бетерү һәм Россия Федерациисе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең баш администраторлары, эчке финанс аудиты бюджетындын финанслау чыганакларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) (алга таба - ГРБС).

6.1. Жирлек бюджетының ГРБСы жирлек Башкарма комитеты булып тора.

6.2. ГРБС түбәндәгэ бюджет вәкаләтләренә ия:

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөклөмөләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характеристын тәэммин итә;

- үзенә буйсынган эш би्रүчеләренең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлеген төзи;

- бюджет йөклөмөләренең һәм бюджет ассигнованиеләренең расланган лимитлары чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөклөмөләре реестрын алып бара;

- бюджеттың тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

- бюджет язмасын төзи һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөклөмөләре лимитларын ведомство карамагындағы курсәтмә би्रүчеләр һәм бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм бюджеттың тиешле өлешен башкара;

- бюджет йөклөмөләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;;

- жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

- ведомство буйсынуындағы бюджет учреждениеләре бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

- муниципаль биремнәр төзи;

- субвенцияләр, бюджетара субсидияләр һәм бюджет законнарында билгеләнгән башка субсидияләр алучыларның аларны биргәндә билгеләнгән шартларның үтәлешен тикшереп торуны тәэммин итә;

- үз эшчәнлеге өлкәсендә ведомство финанс контроле оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- ГРБСның бюджет хисабын формалаштыра;

- бюджет акчаларын алучыларның үз буйсынуындагы акчалата йөклөмөлөре буенча жирлек исеменнөн тиешенчә жавап бирә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезлөмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6.3. Жирлек бюджетының ГРБСы судта жирлеккә карата дәгъвалар буенча жавап бириүче вәкиле сыйфатында жирлек исеменнөн чыгыш ясый:

1) жирле үзидарә органының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зыянны ведомстводан тартуы буенча, шул исәптән закона яисә башка хокукий актка туры килми торган жирле үзидарә органы актларын чыгару нәтижәсендә каплау турында;

2) ведомство буйсынуындагы бюджет учреждениеләренең акчалата йөклөмөлөре буенча субсидия жаваплылыгы тәртибендә күрсәтелә торган;

3) муниципаль берәмлеккә карата федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукий белем мәнфәгатьләрен гамәлгә ашыручи орган Россия Федерациясе бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты акчаларын баш урнаштыручының вәкаләтләрен тапшыра торган башка дәгъвалар буенча.

7. Жирлек бюджетының бюджет акчаларын (алга таба - РБС) бүлүчесе - бюджет акчаларын алучылар арасында бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөклөмөлөре лимитларын бүлү хокуқына ия жирле үзидарә органы, бюджет һәм автоном учреждениеләр.

РБС түбәндәгә бюджет вәкаләтләренә ия:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;
- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөклөмөлөре лимитларын бюджет акчаларын алучыларга бүлеп бирә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;
- бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;
- максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртибен алучылар тарафыннан үтәүне тәэммин итә;

- бюджет акчаларының тиешле баш бүлүчесе тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы:

1) үзенә буйсынган жирлек бюджеты керемнәренең администраторлары исемлеген төзи;

2) урта сроклы финанс планын яисә жирлек бюджеты проектын төзу өчен кирәkle белешмәләрне тапшыра;

3) касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

4) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторын формалаштыра һәм аның бюджет хисабын тапшыра;

5) Россия Федерациясенең бюджет законнарында, әлеге Нигезлөмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Жирле үзидарә органнары булган һәм (яисә) алар карамагынданың казна учреждениеләре булган жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләре жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

6) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганаклары исемлеге нигезендә жирлек бюджеты керемнәре чыганаклары реестрын үзенә беркетелгән керем чыганаклары буенча алып бара.

9. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) алар буенча бюджетка түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны башкаруның тулысынча һәм үз вакытында башкарлыуын исәпләүне, исәпкә алуны һәм тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр буенча бурыйч, пенялар һәм штрафлар түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган һәм артык түләтелгән суммага исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карап кабул итә һәм йөкләмәне Федераль казначылык органына Россия Федерациисе Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен тапшыра;

4) Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне исәпләү (төгәлләштерү) турында карап кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбернамә тапшыра;

5) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторына жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы тарафыннан билгеләнгән белешмәләрне төзи һәм тапшыра;

6) Россия Федерациисенең бюджет законнарында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

7) 2010 елның 27 июнендәге «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында»ғы 210-ФЗ номерлы Федераль законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында дәүләт мәгълүмат системасына Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен формалаштыру чыганаклары булган физик һәм юридик затлар тарафыннан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен акча түләү өчен кирәkle мәгълүматны, шулай ук башка түләүләрне тапшыра.

10. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә караган администраторлары исемлекләрен төзи;

2) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне һәм түләүләрне планлаштыра (фаразлый);

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләренең адреслылыгын һәм аның карамагына бүләп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның максатчан характеристын тәэмин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;

5) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

11. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне һәм түләүләрне планлаштыра (фаразлый);

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары бюджетына керүнең тулылыгын һәм үз вакытында башкарлыуын тикшереп тора;

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджеттан керемнәр һәм түләүләр тәэмин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) тиешле баш администратор тарафыннан билгеләнгән жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары очрагында һәм тәртибендә жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

6) әлеге Нигезләмә һәм алар нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

12. Бюджет чараларын алучы:

- 1) бюджет катнашмасын төзи һәм үти;
- 2) бюджет йәкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йәкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- 3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренең нәтижәлелеген, максатчан файдалануын тәэммин итә;
- 4) бюджет язмасын үзгәрту буенча тәкъдимнәрне баш күрсәтмә бирүчегә (курсәтмә бирүчегә) кертә;
- 5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтерлық исәбен алып баруны тәэммин итә);
- 6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисаплылығын булдыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алучының тиешле баш күрсәтмә бирүчегә (курсәтмә бирүчегә) бюджет акчалары хисабын тапшыра;
- 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда кабул ителгән башка вәкаләтләрне башкара.

13. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең (курсәтмә бирүченең), жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре, жирлек бюджеты кытлығын эчке финанс контролен гамәлгә ашыру һәм эчке финанс аудитын финанслау чыганакларының баш администраторының (администраторының) Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

## 6 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләуләр турындагы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукий актлары нигезендә төзелә.

2. Жирлек Советының жирле салымнарны билгеләү турындагы, жирле салымнар турындагы карага үзгәрешләр керту турындагы каары, жирлек Советы каарлары жирлек бюджеты керемнәрен үзгәртүгә китерүче бюджет хокук мәнәсәбәтләрен җайга сала торган жирле салымнар билгеләү турындагы каары чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган каарлар чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы каар проекты жирлек Советына кертелгән көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

3. Жирлек Советы каарларында чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында каар кертелгән көннән соң кабул ителгән Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы каарына үзгәрешләр кертүне күздә tota торган каарлар жирлек Советының курсәтелгән каарларының үз көченә керүе турында киләсе елның 1 гыйнварыннан да иртәрәк түгел, чираттагы финанс елыннан да иртәрәк булмаска тиеш.

4. Бюджетның салым булмаган керемнәре чыганаклары булып торучы түләуләр норматив хокукий актлар, муниципаль хокукий актлар, шартнамәләр аларны исәпләү тәртибе, күләмнәре, сроклары һәм (яисә) аларны түләү шартлары турындагы нигезләмәләрне күздә totarга тиеш.

## 7 статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән дәүләт хакимиите органнарының, Татарстан Республикасының һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен чикләүгә бәйле чыгым йәкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларның үтәлеше Россия Федерациясе законнары нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбенән башкарылырга тиеш.

## 2. Бюджет ассигнованиеләренә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль хезмәтләр күрсәтү, шул исәптән муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар өчен түләүгә ассигнованиеләр;

2) халыкны социаль тәэммин итү;

3) муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү;

4) юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга субсидияләр бирү;

5) бюджетара трансферлар бирү;

6) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү;

7) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарың вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмаулары) нәтижәсендә гражданга яисә юридик затка китерелгән зыянны түләтү турында жирлеккә карата дәгъвалар буенча суд актларын үтәү.

3. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләренә түбәндәгеләргә бюджет ассигнованиеләре керә:

1) казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәэммин итү, шул исәптән физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга);

2) бюджет һәм автоном учреждениеләргә субсидияләр бирү, алар тарафыннан муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин итүгә субсидияләрне дә керту;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциягә карамаган оешмаларга субсидияләр бирү, шул исәптән күрсәтелгән оешмалар тарафыннан физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) шартнамәләр (килешүләр) нигезе;

4) муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алу (казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү өчен бюджет ассигнованиеләреннән һәм казна учреждениеләре муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул исәптән түбәндәге максатларда:

- физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү;

- дәүләт оборона заказы кысаларында кораллану, хәрби һәм махсус техника, житештерү-техник билгеләнештәге продукция һәм мәлкәтне эшләү, сатып алу һәм ремонтлау;

- муниципаль матди резервка товарлар сатып алу;

5) муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру.

4. Казна учреждениеләре функцияләрен тәэммин итү түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренен, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларның, муниципаль хезмәткәрләренен, хезмәткәрләренен башка категориядәге хезмәткәрләренен хезмәт хакы, хезмәт шартнамәләре (хезмәт контрактлары, контрактлары) һәм Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукий актлар нигезендә командировка һәм башка түләүләр;

- муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү өчен түләү;

- Россия Федерациясе бюджет системасына салымнар, жыемнар һәм башка мәжбүри түләүләр түләү;

- Эшчәнлеген башкарганда казна учреждениесе китергән зыянны каплау.

5. Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алыш, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында башкарылачак.

6. Муниципаль биремдә түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) күрсәтелгән муниципаль хезмәтләренен (башкарылган эшләрнен) сыйфатын һәм (яисә) күләмен (этчәлеген) характеристлаучы күрсәткечләр;

2) муниципаль биремнен үтәлешен тикшереп тору тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

3) муниципаль биремне башкару турындағы хисаплылықка таләпләр.

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль биремдә шулай ук түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) тиешле хезмәтләрдән файдаланучы физик һәм (яисә) юридик затлар категорияләрен билгеләү;

2) тиешле хезмәтләр күрсәту тәртибе;

3) Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәту каралган очракларда физик яисә юридик затларның тиешле хезмәт күрсәтүләре өчен түләүгә иң чик бәяләр (тарифлар), яисә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда күрсәтелгән бәяләрне (тарифларны) билгеләү тәртибе.

Муниципаль бирем күрсәткечләре муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга), казна учреждениесенең бюджет сметасын тәзүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, шулай ук бюджет яисә автоном учреждениегә муниципаль биремне үтәүгә субсидияләр күләмен билгеләү өчен жирлек бюджеты проектын төзегендә кулланыла.

Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль йөкләмә муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль учреждениеләр тарафыннан эшчәнлекнең төп тәрләре сыйфатында жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә курсәтелә торган муниципаль хезмәтләр исемлеге нигезендә төзелә.

Муниципаль биремнәрне үтәүне финанс белән тәэммин итү жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә жирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

Муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин итү күләме, эшчәнлекнең билгеләнгән өлкәләрендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручи федераль хакимият органнары тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган тәртиптә, муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар нигезендә исәпләнә.

Россия Федерациясе законнары нигезендә муниципаль учреждениеләрне гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы каары буенча муниципаль учреждениеләрне гамәлгә куючының вәкаләтләре һәм муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин итү күләмен билгеләгәндә эшләр башкаруга чыгымнар нормативлары файдаланыла.

7. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтарту, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру муниципаль ихтыяжлар өчен заказлар урнаштыру турындағы Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 72 статьясындағы 3 пунктында билгеләнгән очраклардан тыш, муниципаль контрактлар, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә төзелә һәм түләнә.

8. Жирлек Советы каарында жирлек бюджеты турында жирлек бюджетыннан акчалар бирү шартлары билгеләнергә мөмкин, алар нигезендә мондый акчалар жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә бирелә.

9. Юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр, алышмаган керемнәрне каплау һәм (яисә) товарларны житештерүгә (саткан товарлардан тыш), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләр, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78 статьясындағы 7 пунктында күрсәтелгән субсидияләр), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товар житештерүчеләргә, эшләр, хезмәтләр күрсәтүчеләргә субсидияләр жирлек бюджеты турында жирлек Советы каарында һәм аның нигезендә жирлек башкарма комитетының муниципаль хокукий актларында яисә жирле үзидарә органнарының

вәкаләтле актларында каралган очрактарда һәм тәртиптә шәһәр бюджетыннан бирелә.

10. Жирлек бюджетында бюджет һәм автоном учреждениеләргә, физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарны һәм муниципаль мәлкәтне тотуга норматив чыгымнарны исәпкә алып, алар муниципаль биремнәрне үтәүне финанс белән тәэммин итүгә субсидияләр каралган.

Жирлек бюджетыннан бюджет һәм автоном учреждениеләргә башка максатларга субсидияләр бирелергә мөмкин.

Әлеге пунктның беренче абзацы нигезендә жирлек бюджетыннан субсидияләр биры тәртибе жирлек башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

Әлеге пунктның икенче абзацы нигезендә жирлек бюджетыннан субсидияләр биры қуләмен һәм шартларын билгеләү тәртибе жирлек башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

11. Халыкны социаль тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түләүләр биругә йә халыкка социаль ярдәм чарапарын гамәлгә ашыру максатларында товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуга бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәэммин иту гавами норматив йөкләмәләр кабул иту юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Күрсәтелгән гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре пенсияләр, пособиеләр, компенсацияләр һәм башка социаль түләүләр рәвешендә йөкләмәләрнең һәр тере буенча аерым-аерым карала.

12. Муниципаль милектәге капитал тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге капитал тәзелеш объектларына инвестиция проекты рәвешендә бюджет инвестицияләрен өзөрләү һәм гамәлгә ашыру турындагы каарлар жирлек башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

Жирлекнең капитал тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре жирлекнең капитал кертемнәре программасына кертелгән бер миллиард сумнан артык смета бәясе инвестиция проектларына ярашлы рәвештә һәр инвестиция проекты буенча аерым-аерым жирлек бюджетында чагылыш таба.

Жирлекнең муниципаль милкендәге капитал тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре смета бәясе 100 миллион сумнан артык булган инвестиция проектлары нигезендә жирлекнең капитал кертемнәре программасына кертелгән 100 миллион сумнан артык сумманы чагылдыра һәм жирлекнең жыелма бюджет росписы составындагы жирлек бюджеты турындагы каарда һәр инвестиция проекты буенча аерым чагылыш таба. Жирлекнең муниципаль милкендәге капитал тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре смета бәясенең инвестиция проектлары нигезендә жирлекнең капитал кертемнәре программасына кертелгән 100 миллион сумнан да кимрәк суммада жирлек бюджеты турындагы каарда чагыла.

Инвестиция проектлары нигезендә финанслашу гамәлгә ашырыла торган муниципаль милектәге капитал тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре бюджетара субсидияләр исәбеннән жирлек бюджеты турындагы каар нигезендә чыгымнарның ведомство структурасы составындагы һәр инвестиция проекты буенча аерым расланырга тиеш.

Төп акчаларга капитал кертемнәр рәвешендә муниципаль милектәге капитал тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләре концессия килешүләре нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

13. Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булып тормаган юридик затларга бюджет инвестицияләрен биры күрсәтелгән юридик затларның устав (жыелма) капиталларының эквивалент өлешенә муниципаль милек хокуку барлыкка килүгә кiterә, ул мондый юридик затларның устав (жыелма)

капиталларында муниципаль берәмлек катнашында Россия Федерациясе законнары нигезендә рәсмиләштерелә.

Муниципаль берәмлеккә караган устав (жыелма) капиталында муниципаль берәмлек өлешен рәсмиләштерү Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә һәм бәяләр буенча гамәлгә ашырыла.

14. Дәүләт яисә муниципаль учреждениеләр һәм дәүләт яисә муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләрен бирү күрсәтелгән юридик затларның устав (жыелма) капиталларының эквивалент өлешенә муниципаль милекнең Россия Федерациясе гражданлык законнары нигезендә мондый юридик затларның устав (жыелма) капиталларында муниципаль берәмлек катнашында рәсмиләштерелә торган хокуки барлыкка килүгә кiterә. Муниципаль берәмлеккә караган устав (жыелма) капиталында муниципаль берәмлек өлешен рәсмиләштерү Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә һәм бәяләр буенча гамәлгә ашырыла.

Дәүләт яисә муниципаль учреждениеләр һәм дәүләт яисә муниципаль унитар предприятиеләр булып тормаган юридик затларга капиталь төзелеш объектларына һәм (яисә) күчесез мәлкәт объектларын сатып алуға бюджет инвестицияләрен бирү турындагы каарлар жирлек башкарма комитетының норматив хокукий актлары рәвешендә алар билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән юридик затларга тәкъдим итүгә планлаштырылуучы бюджет инвестицияләре (әлеге статьяның 1 пунктының икенче абзацында күрсәтелгән бюджет инвестицияләреннән тыш) әлеге каарга аерым күшүмтә буларак бюджет турында каар белән раслана, анда юридик зат, бирелә торган бюджет инвестицияләренең күләме һәм максатлары курсәтелә.

Жирлек башкарма комитеты һәм юридик зат арасында әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән шартнамә жирлекнең инвестицияләр субъекты милкендә катнашуы турында килешүү бюджет турындагы каар үз көченә көргөн көннән соң өч ай эчендә рәсмиләштерелә.

Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән юридик затларга бюджет инвестицияләре бирүгә бәйле рәвештә төзелгән шартнамәләргә карата таләпләр жирле бюджет акчалары исәбеннән билгеләнә.

Билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән шартнамәләренең булмавы бюджет инвестицияләрен тапшырмау өчен нигез булып тора.

15. Хужалык алып бару хокукуна нигезләнгән муниципаль унитар предприятиегә бюджет инвестицияләре бирү муниципаль унитар предприятиеләр турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль унитар предприятиенең устав фондын тиешле дәрәҗәдә арттыруга кiterә.

Муниципаль унитар предприятиегә хокукка нигезләнгән оператив идарә итү, автоном һәм бюджет учреждениесенә бюджет инвестицияләре бирү оператив идарә хокукундагы тәп средстволар, муниципаль унитар предприятие, автоном һәм бюджет учреждениесенең хакын тиешенчә арттыруга кiterә.

Күрсәтелгән бюджет инвестицияләрен бирү жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

16. Муниципаль милектәге капиталь төзелеш объектларына жирлек бюджетыннан бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

8 статья. Жирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансферлар  
Жирлек бюджетыннан бюджетара трансферлар түбәндәгә формада бирелә:  
муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының

44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансферлар.

9 статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлек бюджетларына субсидияләр.

1. Жирлек Советы каарларында каралган очракларда һәм тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда курсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары, жирлек Советы каарында билгеләнгән тәртиптә төzelә торган жирле администрацияләр арасындагы килешүләр белән билгеләнә.

## 10 статья. Жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. Татарстан Республикасы бюджетына жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән бюджетара субсидияләр жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

## 11 статья. Чистай муниципаль районы бюджетына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансферлар.

Жирлек Советы каарларында каралган тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансферлар, шул исәптән төzelгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансферлар бирелергә мөмкин.

## 12 статья. Резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек башкарма комитеты резерв фондын төзү күздә тотыла.

2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Советының һәм жирлек Советы депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Жирлек Башкарма комитетының резерв фонды күләме жирлек Советы каары белән жирлек бюджеты турында билгеләнә һәм әлеге каар белән расланган чыгымнарын гомуми күләменең өч процентаеннан арта алмый.

4. Жирлек Башкарма комитетының резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнары финанс белән тәэммин итүгә, шул исәптән авария-торгызы эшләрен уздыруга һәм стихияле бәла-казаларның һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чарапарга жибәрелә.

5. Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре жирлек бюджеты составында каралган жирлек башкарма комитеты курсәтмәсе буенча файдаланыла.

6. Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләрен куллану турындагы хисап бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка күшымта итеп бирелә.

## 13 статья. Жирлек бюджетында каарламаган чыгымнары гамәлгә ашыру

1. Әгәр муниципаль хокукый акт гамәлдәге чыгым йөкләмәләре төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен артыруны күздә tota торган булса яисә аны кабул иткәнче бер генә гавами-хокукый берәмлек тарафыннан да үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертү курсәтелгән муниципаль хокукый акт, шул исәптән финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына

тапшыру тәртибе кирәк булған очракта, чыгым йөклөмәләренең яңа төрләрен башкару чыганакларын һәм тәртибен үз эченә алырга тиеш.

2. Чыгым йөклөмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә яисә чыгым йөклөмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга бюджет турындагы карага тиешле бюджет ассигнованиеләре керту шарты белән чираттагы финанс елы башыннан йә агымдагы финанс елында, бюджетка өстәмә керемнәр чыганаклары булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре қыскартканда, жирлек Советы карагына тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң гына бюджет ассигнованиеләрен бүлеп бирү гамәлгә ашырылырга мөмкин.

#### 14 статья. Жирлекнең чыгым йөклөмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөклөмәләре тубәндәгеләр нәтиҗәсендә барлыкка килә:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча һәм Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукий актлар кабул итү жирле үзидарә органнарын, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек тарафыннан шартнамәләр (килешүләр) төзүне хәл итәргә хокуклы;

2) жирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукий актлар кабул итү;

3) муниципаль учреждениеләр тарафыннан жирлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзү.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән жирлекнең чыгым йөклөмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары һәм үз керемнәре исәбеннән башкарыла.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән чыгым йөклөмәләре Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары белән Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә раслана.

Тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар муниципаль берәмлекнең курсәтелгән чыгым йөклөмәләрен тұлсызынча үтәу өчен кирәклө өстәмә чыгымнарны финанс яғыннан тәэммин итү артып киткән очракта, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары һәм үз керемнәре исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Жирле үзидарә органнары тиешенчә федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының федераль органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итү белән бәйле чыгым йөклөмәләрен билгеләргә һәм башкарырга хокуклы түгел.

5. Жирле үзидарә органнары дәүләт хакимиятенең башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз финанс чаралары (бюджетара трансферлардан тыш) булганда гына үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөклөмәләрен билгеләргә һәм башкарырга хокуклы.

6. Жирлекнең чыгым йөклөмәләре реестры жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алыш барыла.

#### 15 статья. Жирлек бюджеты кытлыгы

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициты, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турындагы карага белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты кытлыгы, кертемнәренең расланган күләмен һәм (яисә) салым керемнәренең өстәмә нормативлары буенча керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган гомуми еллық күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындағы 4 пунктында караптар күрелгән очракта, шәһәр бюджеты кытлыгы, кертемнәренең расланган күләмен һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре керүне исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең еллық гомуми күләменең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлек Советының жирлек бюджеты турында карапы белән бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары составында акцияләрне сатудан кергән керемнәр һәм капиталда катнашуның башка рәвешләре ачыкланды һәм (яисә) жирлек бюджеты чараларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы күрсәтелгән керемнәренең суммалары чикләрендә әлеге пункт белән билгеләнгән чикләүләрне һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны киметүне арттырырга мөмкин.

3. Еллық хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлыгы әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

## 16 статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Акчалата йөкләмәләр буенча бурычлы кеше жирлек алдында билгеле бер датага акчалата йөкләмәләр нигезендә түләргә тиешле акчалар суммасы жирлек алдында тора.

2. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнән финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдындағы акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәпкә алуда исемлек исемлекләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) билгеләнә, мона Россия Федерациясе Бюджет кодексында караптан очраклар керми.

4. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләрне үтәүне тәэммин итә торган килешүләрне исәпкә ала, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бираешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындағы 4 пунктында күрсәтелгән орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындағы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Шартнамә белән башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдында акча суммасының жирлек бюджетының бердәм счетына күчерелгән көненнән башкарылган дип санала.

## 17 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына тубәндәгеләр керә:

номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан кергән чаралар һәм аларны каплауга юнәлдерелгән чаралар арасында аерма;

жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган жирлек арасында Россия Федерациясе валютасында кредит оешмалары кредитлары арасындағы аерма;

Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган жирлек арасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары аермасы;

тиешле финанс елды дәвамында жирле бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәрту;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

акцияләр сатудан һәм жирлек милкендәге капитал салуда катнашуның башка рәвешләреннән көрүләр;

жирлек бюджеты чарапары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокуқын барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациясе валютасында жирлек гарантияләрен үтәү өчен жибәрелә торган акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен каплауга юнәлдерелә торган чарапар күләме;

юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасында аерма;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасында аерма;

жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттән күчерелгән акчалар һәм жирлек чарапарын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү операцияләрен үткәргәндә жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәй счетка күчерелгән акчалар арасында аерма.

Жирлек Советының хокукий акты билгеләгән күләмдә агымдагы финанс елы башына жирлек бюджетының калган средстволары агымдагы финанс елында жирлек исеменнән төзелгән товарларны китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәту өчен төзелгән муниципаль контрактлар өчен түләүгә шуши муниципаль контрактларның шартлары нигезендә хисап финанс елында, жирлек бюджеты турында карап белән караплан очракларда күрсәтелгән максатларга файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре суммасыннан артмаган күләмдә жибәрелергә мөмкин.

Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттагы акчаларның калган өлешләре белән идарә итү операцияләре составына жирлек булган һәм үз счетларына жирлек булган һәм Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының Федераль казначыйлык территориаль бүлгендә ачылган оешмаларның акчаларын җәлеп итү һәм кире кайтару Россия Федерациясе законнары нигезендә кертелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән Россия Федерациясеннән һәм жирлек тарафыннан кире кайтарылган бюджет кредитлары арасында аерма;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокуқын барлыкка китергән очракта, максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә юнәлтелә торган акчалар күләме.

## 18 статья. Жирлекнең муниципаль бурычы

1. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре түбәндәге формаларда булырга мөмкин:

1) жирлекнең кыйммәтле кәгазьләре (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);

2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

3) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында җәлеп ителгән бюджет кредитлары;

4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;

5) Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән жирлек гарантияләр(муниципаль гарантияләргә);

6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациисенең чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләр;

7) Россия Федерациисе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлықка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) жәлеп ителгән жирлек кредит оешмаларыннан кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) йөкләмәләре Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазыләр буенча бурычның номиналь күләме;

2) Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджеткәжәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

3) кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

4) Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациисе валютасында юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациисенән кешетарафыннан жәлеп ителгән чит ил валютасында бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек тарафыннан чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Жирлекнең озак сроклы (кимендә бер ел), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биштән алып 10 елга кадәр) йөкләмәләре булырга мөмкин.

5. Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе жирлек Советының муниципаль хокукий актларында бүтәне каралмаган булса (кредит шарты белән билгеләнгән йөкләмәләр һәм жирлекнең муниципаль хокукий актлары белән башкарылмаган) муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч шарты белән каралган йөкләмәне кире кагу датасыннан соң өч ел дәвамында туктатылган дип санала һәм, әгәр жирлек Советының муниципаль хокукий актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктату нигезе булган вакыйгалар (хәлләр) килеп житкәндә тұлсызынча туктатылған дип санала һәм курсәтелгән вакыйгалар барлықка килү (һәжүм иту турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Әлеге статьяның 5 пунктының беренче абзацында курсәтелгән чорлар узгач, жирлек башкарма комитеты Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан исәптән чыгару турында муниципаль хокукий акт чыгара.

7. Муниципаль бурычтан исемлек, жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исемлек суммасын чагылдырмыйча, Россия Федерациисе валютасында курсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләренең тәрләре буенча муниципаль бурыч күләмен кыскарту юлы белән гамәлгә ашырыла.

8. Әлеге статьяның 5 пунктындагы, 6 һәм 7 пунктларындагы беренче абзацының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациисе,

Россия Федерациисе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

9. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациисе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

10. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне чыгару (Россия Федерациисе законнарында каралган башка операцияләрне алмашу нәтиҗәсендә алынган) аларны эмитацияләүче орган тарафыннан, юкка чыгару датасы башланганчы, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе шартлары нигезендә сатып алынган (Россия Федерациисе законнарында каралган башка операцияләр) күрсәтелгән орган каары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр Эмитенты, аларны юкка чыгару датасы башланганчы, сатып алынган (Россия Федерациисе законнарында каралган башка операцияләрне алмаштыру нәтиҗәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләр үтәлгән дип танырга хокуклы.

## 19 статья. Муниципаль алынналар

1. Жирлекнәң муниципаль эчке алынналары дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирлек исеменнән заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү анлашыла, алар буенча Россия Федерациисе валютасында белдерелгән заемщик буларак жирлекнәң бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Жирлек муниципаль тышкы алынналары дигәндә, Россия Федерациисе тарафыннан максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек исеменнән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү анлашыла, алар буенча чит ил валютасында чагылыш тапкан Россия Федерациисе каршындагы Жирлекнәң бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы алынналар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациисенең тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек исеменнән Россия Федерациисе Бюджет кодексы һәм жирлек Уставы нигезендә муниципаль алынналарны гамәлгә ашыру хокукуна авыл жирлеге Башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) Жирлекнәң бурыч йөкләмәләре буенча срогы чыккан бурычы булмау;

2) Жирлек тарафыннан Россия Федерациисе Хөкүмәте билгели торган дәрәҗәдән түбәнрәк кредит рейтинги алынган, исемлеге Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның берәрсеннән яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы заттан.

6. Жирлекләр, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртacha булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынналарны гамәлгә ашырырга, районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган, жирләүне бурыч тотрыклылыгы дәрәҗәсе түбән булган заемщиклар төркеменә кертергә мөмкинлек биргән дәрәҗәләргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлекләр, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртacha дәрәҗәсе булган заемщиклар төркеменә керткән очракта муниципаль хисаплашулар муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы

Финанс министрлігі белән муниципаль эчке һәм тышкы үзләштерүләр программалары, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр көртөлгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылығы түбән булган заемщиклар тәркеменә көрткән очракта, муниципаль алымаларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Жирлекнең бурыч тотрыклылығы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылығы түбән булган заемщиклар тәркеменә көрткән очракта, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм кыйммәтле көгазыләр урнаштыру юлы белән муниципаль эчке үзләштерүләрне Жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пунктында каралган түләүгә сәләтлелекне торғызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылығы түбән булган заемщиклар тәркеменә көрткән очракта, муниципаль тышкы алымаларны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

11. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылығы түбән булган заемщиклар тәркеменә көрткән очракта, муниципаль эчке алымаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлігі тарафыннан муниципаль эчке алымалар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр көртөлгән очракта гына Россия Федерациясе валютасында бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган Жирлекнең түләү сәләтен торғызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча жирлекләр йөкләмәләрен реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

## 20 статья. Жирлекнең алымаларны чит ил валютасында күчерү белән гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясенең чит ил валютасында алган акчаларын Россия Федерациясеннән алып, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, чит ил кредитларыннан җәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

## 21 статья. Муниципаль алымаларның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль алымалар алуның иң чик күләме дигэндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы алымалар программалары буенча жирле бюджетка акчалар җәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акчалар жәлеп иту күләмнәре, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы альянсалар программалары белән билгеләнә һәм тиешле финанс елында акчалар жәлеп итуңең гомуми суммасы жирле бюджет кытлығын финанслауга юнәлдерелә торган акчаларның гомуми суммасыннан артмаска тиеш, һәм жирле бюджет турындагы карап белән тиешле финанс елына расланган жирлекнең бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында Жирлек акчаларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлығын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан артып китсә, агымдагы финанс елына салымнарның ин чик күләмен киметеп, күрсәтелгән арттырып жибәрүгә юнәлдерелгән максатларга юнәлдерелергә тиеш.

## 22 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылығы күрсәткечләренең чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карап белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (Жирлекнең чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) өске чикләре, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан килүче елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча) билгеләнә, шул исәптән Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) күрсәтелә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) әлеге статьяның 3 һәм 4 пунктларында билгеләнгән чикләүләрне үтәгендә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карап белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренең, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән артмаска тиеш. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 136 статьясында 4 пунктында каралган чараплар күрелгән очракта, бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча, кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән 50 проценттан артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгендә жирле бюджет турындагы карап белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтугә чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карап (чираттагы финанс елы) белән тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш, моңа Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган чыгымнары күләме керми;

2) чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карап белән расланган чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) һәм Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларыннан гомуми салым, салым булмаган керемнәр күләменең жирле бюджет түләвненең һәм дотацияләрнен еллык суммасы жирле бюджет системасы бюджетларыннан чираттагы финанс елына жирле бюджет турында карап белән

расланган түләүләрнең 20 процентыннан артмаска тиеш; курсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, елның 1 гыйнварыннан соң, киләсе финанс елында һәм план чорыннан соң бурычларны вакытыннан алда каплауга жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

## 23 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Программа чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге белешмәләрне курсәтеп:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләр һәм алар тәэммин итә торган йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокуки булу (булмау);

5) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэммин итә торган йөкләмәләр курсәтелгән валютада бирелә һәм башкарыла.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы бюджет турындағы тиешле карага күшымта булып тора.

## 24 статья. Муниципаль тышкы алышмалар программы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алулар программы максатчан чит ил кредитларын һәм (яисә) чираттагы финанс елында чит ил валютасында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында куллану кысаларында жирле бюджеттан чит ил валютасында жәлеп итә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алышмалар программы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасына жәлеп итә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурычларны каплау күләме һәм сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп итә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән чираттагы финанс елында һәм план чорындағы (чираттагы финанс елында) Жирлек бурычларын каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алышмалар программы жирле бюджет турындағы карага чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) күшымта булып тора.

## 25 статья. Муниципаль эчке алышмалар программы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алышмалар программы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләнелә торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алышмалар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алышмалар программы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алышмаларны гамәлгә

ашырганда барлыкка килә торган жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм бурыч йөкләмәләрен түләүнең ин чик среклары;

2) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алымалар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турындагы карага күшымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч үткәру муниципаль эчке алымалар программасында чагылмый.

## 26 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, тубәндәге белешмәләрне күрсәтеп:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянен һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокуки булу (булмау);

4) гарантияләр бириңең һәм үтәүнен башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программы бюджет турындагы тиешле карага күшымта булып тора.

## 27 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе

1. Номиналь бәя буенча чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең ин чик күләмнәре муниципаль эчке бурычның өске чикләре нигезендә тиешле бюджет турындагы карап белән билгеләнгән жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе процедурасы дәүләт һәм муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең эмиссия үзенчәлекләре һәм мөрәжәгате турында Россия Федерациясе законнары белән җайга салына.

3. Авыл жирлеге исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазыләр муниципаль кыйммәтле кәгазыләр дип таныла.

4. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең эмитенты булып жирлекнең Уставы тарафыннан муниципаль алымаларны гамәлгә ашыру хокуки бирелгән Башкарма комитеты тора.

5. Жирлек тарафыннан чыгарылышыра мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең төрләре һәм аларның эмиссия һәм мөрәжәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

## 28 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия шартнамәдән яисә башка килешүдән (төп йөкләмәләрдән) барлыккакилгән бенефициар алдында аның акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэммин итә.

2. Муниципаль гарантия принципалның йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәэммин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурычларны үтәү срокы якынлашып килүче диссаналган вакыйгалар (хәлләр) һәжүм итү турында таләпләр куелган очракта да.

3. Муниципаль гарантиянен язма рәвеше мәжбүри.

4. Муниципаль гарантия төп йөклөмөлөр суммасы күрсәтелгөн валютада бирелә һәмбашкарыла.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә үзе тәэмин иткәнйөклөмә буенча субсидия жаваплылығына ия.

6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) гарантның (тиешле гавами-хокукый берәмлек - Район) исеме һәм гарант исеменнәнгарантия биргән органның исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципал исеме;

4) гарантия бирелә торган йөклөмә (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганда), төпйөклөмәнен ғамәлдә булу срокы яисә аның буенча йөклөмөләрне үтәү срокы, якларның исемнәре, төпйөклөмәләрнең башка житди шартлары күрсәтелеп);

5) гарантия буенча гарант йөклөмөләре күләме һәм гарантиянең ин чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантиянең үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең ғамәлдә булу вакыты;

9) гарантияле очракны билгеләү, гарантия үтәү турында бенефициарның таләпләрен күрсәтувакыты һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча гарант тарафыннан йөклөмөләрне башкару тәртибе;

12) гарантия суммасын тулы күләмдә яисә гарантия үтәгендә, үтәгендә (башка нигезләрдәтүктатылганда) тулы күләмдә яисә гарантия белән тәэмин ителгән принципалның йөклөмөләрененеңнди дә булса өлешендә һәм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йөклөмөләршартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гаранты (принципалга, регресска гарантныңрегресс таләбе) түләгән акчаларны каплау турындағы принципалга карата гарант таләбе булу яисәбулмау;

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, гарант исеменнән гарантияне биручे орган актларында билгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципальгарантия бары тик хужалық жәмгыяте йөклөмөләре буенча гына бирелергә мөмкин, акцияләренең100 проценты (өлешләре) муниципаль гарантия бирә торган муниципаль гарантия биручегә карый,муниципаль гарантияне курсәтүче жирлек милкендә була. Нигезен тулысынча яисә өлешчәхосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия принципалга карата гарантның регресссталәбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115Зстатьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган, жирлеадминистрация актларында билгеләнгән срокта гарантның тулысынча яисә гарантиянең нинди дәбулса өлешендә үтәлүгә бәйле рәвештә барлыкка килә торган принципалга карата регресс таләбеталәбенең үтәлүен тәэмин итү принципибының бурычы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәэмин итүнетапшырганчы муниципаль гарантияне үтәү рәхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә күрсәтелгәнбильгеле бер вакыйга (шартлар) житу белән билгеләнә.

9. Бенефициарның алдан язмача ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларынузгәртергә хокуксыз.

10. Гарнтика карата таләпнең муниципаль гарантия буенча кабул ителгән бенефициары,күрсәтелгән хокукларны, муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган принципал (эмитент)йөклөмөләрен үтәү, облигациягә хокукларны яңа хужага (сатып алучыга) күчүгә бәйле рәвештә,кыйммәтле кәгазъләр турында Россия

Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру(күчү) керми, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (башка нигезләр буенча) тапшырыла алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә курсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә гаранттарафыннан (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктының 14 бүлегендә курсәтелгән төп йөкләмәләршартларында гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук әлегестатьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән бурыч принципаломын үтәмәгәндә, кире алына.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турынdagы бенефициарның таләбе (гарантияутәлеше турынdagы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантиялеочрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядәкүрсәтелгән документлар белән курсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турынdagы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турынdagы таләпне, шул исәптән, принципалйөкләмәләре гарантияләре белән тәэммин ителгән гарантияләрне үтәү срогы якынлашып килүче диссаналган вакыйгалар (хәлләр) барлыкка килгән очракта, курсәтергә хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәритәргә һәм таләпнең күчermәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән вакытта курсәтелгән таләпкә күшымта итеп бирелгән документлар һәм таләп гарантиясе гарантиясе һәм аңа күшүп бирелгән документлар белән гарантия башкару турынdagы бенефициарның таләбен карарга тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм аңа күшымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми диптаныла һәм гарант бенефициарның түбәндәгә очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянең гамәлдәбулу срогы) бирелгән вакыт тәмамланганнан соң гарантка курсәтелгән;

2) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка курсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына турыкимли;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәэммин ителгән йөкләмәләрне тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очракларда;

6) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Гарантия үтәлеше турында һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар турында бенефициар таләбе муниципаль гарантиянең нигезләнмәгән һәм (яисә) тиешле шартлары булмагандип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китерергә мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычынтаныган очракта да каршы килү мәгълүматларына хокукны югалтмый.

19. Гарантиянең һәм аңа күшымта итеп бирелгән документларның үтәлеше турында бенефициар таләбе расланган очракта, гарант гарантиядә билгеләнгән срокта гарантия буенчай йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантия белән каралган бенефициар алдында гарантның йөкләмәсе гарантия белән тәэммин ителгән принципалның вакыты чыккан йөкләмәләре

куләмендә, әмма гарантия куләменнән артык булмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгеләү туктатыла:

1) гарантиядә билгеләнгән күләмдә бенефициар гарантисен түләп;

2) ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу вакыты) гарантиядә билгеләнгән вакыт узгач;

3) гарантия белән тәэммин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) өченче затлартарафыннан үтәлгән очракта йә күрсәтелгән йөкләмәләрне башка нигезләр буенча туктаткан очракта(бенефициар тарафыннан күрсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантияне үтәу турындагы таләпненбулына карамастан);

4) бенефициарның гарантка һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләреннәнгарантны азат итү турындагы язма гаризасын кире кагу юлы белән, Россия Федерациясе Бюджеткодексының 1151 статьясында каралган гарантка принципал гарантка мондый гарантия буенчабенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләрнең булмавышартларында гарантия кире кагу нәтижәсендә;

5) гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсе билгеләнгән вакытта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәу турындагы гарантка таләпнебелдергәннән соң (шул исәптән принципалны бетерү белән бәйле рәвештә һәм (яисә) бенефициарның (яисә) бенефициарны юкка чыгаруга бәйле рәвештә) төп йөкләмәне туктатып яисә аны гамәлдәбулмаган килешү дип тану;

7) бенефициар тарафыннан башка затка тапшырылган яисә бенефициарның гарантия,хокуклар һәм (яисә) бурыйчларның төп йөкләмәләре буенча гарантка карата таләпләрнән, гарантия,хокуклар һәм (яисә) вазыйфалар буенча таләпләрнән (хокукларның һәм бурыйчларның) РоссияФедерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, облигациягә хокукларның яңа хужасылына (сатыпалучыга) күчүгә бәйле рәвештә, гарантия белән тәэммин ителә торган принципалның (эмитентның)йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле көгазыләр турында күрсәтелгән таләпләр (хокукларһәм йөкләмәләр) тапшырылғаннан тыш) башка нигезләрдә күчү очрагында;

8) башка затка принципал белән бирелгән очракта яисә башка затка хокукларын һәм (яисә)бурычларын (бурычларын) төп йөкләмәләр буенча гарантның алдан язмача ризалыгыннан башкагына тапшыру;

9) гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Аның буенча гарант йөкләмәләре туктатылғаннан соң, бенефициар белән гарантия тотукүрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуклар бенефициары өчен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне бәяләүгә яки туктатуга китерерлек хәлләр барлыкка килү турындабилгеле булган Бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәу принципалга карата гарантныңрегресс таләбе хокуқын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокукларыгарантyna бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәу өчен акчалар тиешле бюджет дефицитынфинанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәубюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәу принципалга карата гарантныңрегресс таләбе хокуқын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбехокуклары гарантка бирелмәсә, мондый муниципаль гарантияне үтәу өчен акчалар тиешле бюджетчыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарнтика гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөклөмәләрнең нинди дәбулса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гаранткабирелгән хокукларны үтәү тәртибендә түләнгән акчаларны регресс тәртибендә кайтару исәбенәалынган акчалата чаралар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэммин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчанбулырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэммин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчанфайдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөклөмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгәнжаваплы була.

29. Бензициарлар билгеле булмаган затлар даирәсе булган йөклөмәләрне тәэммин итүгә биреләторган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле көгазыләр эмиссиясе нәтиҗәсендә барлыкка килгән йөклөмәләрбуенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджеткодексында билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодыһәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карап белән билгеләнә.

## 2 булек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӘЗҮ ҺӘМ КАРАУ

### 29 статья. Жирлек бюджеты проектын тәзу нигезләре

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөклөмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

2. Жирлек бюджеты проектын тәзу - жирлек Башкарма комитетының гадәттән тыш ёстенлеге.

Жирлек бюджеты проектын тәзу тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, жирлек уставында һәм жирлек Советы каарларында билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

3. Жирлек бюджеты проекты муниципаль хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Гавами тыңлаулар йомгаклары буенча, финанс орган жирлек бюджеты проектын эшләп бетерә торган тәкъдимнәр эшләнә.

### 30 статья. Жирлек бюджеты проектын тәзу өчен кирәкле белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын вакытында һәм сыйфатлы итеп тәзу максатларында жирлек Башкарма комитеты дәүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәkle белешмәләр алырга хокуклы.

2. Жирлек бюджеты проектын тәзу тубәндәгеләргә нигезләнә:

1) Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасында;

2) Татарстан Республикасы Президенты Юлламасында;

3) жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразында;

4) бюджет һәм салым сәясәтенең тәп юнәлешләрендә;

5) муниципаль программаларда;

6) озак сроклы чорга бюджет фаразында (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр проекты).

### 31 статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы өч елга (чираттагы финанс елы һәм план чоры) эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы ел саен жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә әзерләнә.

3. Жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын көртү түрүнде карар кабул ителү белән бер үк вакытта карала.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Шәһәрнең социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма языунда фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны алдан фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләре һәм факторлары күрсәтелгән алдан расланган параметрлар белән чагыштыру да китерелә.

5. Жирлек бюджеты проектын төзу яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразын үзгәрту жирлек бюджеты проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Жирлекнең озак вакытка социаль-икътисадый үсесе фаразы жирлекнең жирле администрациясе белән Чистай муниципаль районы жирле администрациясе арасында килешү нигезендә Чистай муниципаль районының жирле администрациясе тарафыннан эшләнергә мөмкин.

### 32 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре жирлек Советына салымнар һәм жыемнар һәм бюджет законнары түрүндагы карар проектын, шулай ук Россия Федерациясе законнарын, Россия Федерациясе субъектлары законнарын, жирлек Советының муниципаль хокукий актларын һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгеләүче жирлек Советының социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә фаразлана.

### 33 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру жирлек башкарма комитеты билгели торган тәртиптә һәм методика нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкарга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алыш, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алыш гамәлгә ашырыла.

### 34 статья. Жирлекнең муниципаль программалары

1. Муниципаль программалар жирлек жирлегенең Башкарма комитеты (алга таба - муниципаль программалар) тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары үзләре билгели торган тәртиптә жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программалар эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру түрүнде карарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан тәэммин итүгә бюджет ассигнованиеләре կүләме Жирлек башкарма комитетының программаны раслаган муниципаль хокукий акты нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан маддәсе буенча бюджет чыгымнарының тиешле программыны түрүндагы карар белән раслана.

Финанслауга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар чираттагы финанс елыннан башлап жирлек Башкарма комитеты тарафыннан расланырга тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелегенә бәяләп берелә. Муниципаль программын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү тәртибе һәм критерийлары жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программын гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү нәтижәләре буенча жирлек бюджеты турындагы карап проекты көртөлгө бер айдан да соңға калмычка жирлек Советына юлланган көнгө кадәр программын гамәлгә ашыруга яисә аны гамәлгә ашыруны вакытыннан алда туктатуға бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елыннан башлап қыскарту турында карап кабул итепергә мөмкин.

Әлеге карап кабул итепгән очракта һәм муниципаль контрактлар программаларын үтәүгә төзелгән очракта, жирлек бюджетында муниципаль контрактларның чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре каралган, алар буенча яклар аларны туктату турында килешүгө ирешмәгән.

4. Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруға бюджет ассигнованиеләре каралган, аларны эшләү, раслау һәм гамәлгә ашыру жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

### 35статья. Жирлек бюджеты турында карап проектында карау һәм раслау өчен тапшырыла торган күрсәткечләрнең составы

1. Жирлек Советы карапында жирлек бюджеты турындагы каарда бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты) һәм шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

2. Бюджет турындагы карап белән тубәндәгеләр раслана:

1) бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

3) бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, чыгымнар тәрләре тәркемнәре буенча булу;

4) бюджет ассигнованиеләрен шәһәр бюджеты акчаларын баш урнаштыручылар, бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан маддәләр, чыгымнар тәрләре тәркемнәре буенча чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясе тәрләре тәркемнәре буенча булу;

5) гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

6) чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган яисә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

7) чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме шәһәр бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән каралган шәһәр бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджеттара трансферлар исәбеннән каралган шәһәр бюджеты чыгымнарының исәпкә алмычка);

8) чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

9) муниципаль эчке бурыйчының югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурыйчының югары чиге, киләсе елның 1 гыйнварына һәм план чорының ел саен, муниципаль гарантияләр буенча бурыйчының югары чиге күрсәтелеп, муниципаль финанс елы торышы буенча;

10) Россия Федерациисе Бюджет кодексында һәм жирлек Советы каарларында билгеләнгән шәһәр бюджетының башка күрсәткечләре.

### 3 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН КАРАУ һәМ РАСЛАУ

36 статья. Жирлек бюджеты түрында каар проектын жирлек Советы каравына керту

1. Жирлек Башкарма комитеты авыл жирлеге Советына агымдагы елның 15 ноябренә кадәр жирлек бюджеты түрындагы каар проектын кертә.
2. Бюджет проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына әлеге Нигезләмәнен 35 статьясы нигезендә документлар һәм материаллар бирелә.

### 4 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН ҮТӘУ

#### 37 статья. Бюджетны үтәу нигезләре

Жирлек бюджетын үтәу жирлек Башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә.

Жирлек бюджетын үтәүне оештыру жирлек Башкарма комитетына йөкләнә. Бюджетны үтәу жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарың бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

#### 38 статья. Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү, раслау һәм аңа үзгәрешләр керту жирлек башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган курсәткечләре жирлек бюджеты түрындагы жирлек Советы каарына туры килергә тиеш.

Жирлек Советы каарына үзгәрешләр керту түрында каар кабул ителгән очракта, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертелә.

3. Жыелма бюджет язмасына жирлек Башкарма комитеты житәкчесе каарлары нигезендә, бюджет түрындагы каарга үзгәрешләр кертичә генә үзгәрешләр кертелергә мәмкин:

- бюджет ассигнованиеләре гавами норматив бурыйларны үтәу өчен каалган, - агымдагы финанс елында аларны үтәу өчен бюджет түрындагы каар белән расланган ассигнованиеләренең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү исәбенә аны 5 проценттан артмаган очракта;

- бюджет акчаларын алучылар, шулай ук муниципаль мәлкәтне тапшыруга бәйле рәвештә төп бүлүчеләр (булүчеләр) функцияләре һәм вәкаләтләре үзгәргән очракта;

- жирле бюджет акчаларына түләттерүне күздә тотучы актларны үтәгән очракта;

- резерв фонdlары акчаларыннан, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башкача резервланган акчалардан файдаланган (яңадан бүлгән) очракта, бюджет түрындагы каарда аларны куллану күләме һәм юнәлешләре күрсәтелгән;

- конкурс нигезендә бирелә торган бюджет ассигнованиеләре яңадан бүленгән очракта;

- бюджет ассигнованиеләре агымдагы финанс елы белән план чоры арасында яңадан бүлешкән очракта, бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме түрында каар белән каалган чикләрдә бюджет ассигнованиеләренең төп курсәтмәсенә тиешле финанс елына муниципаль хезмәт күрсәтуләргә бюджет акчалары бүлеп бирелгән очракта;

- максатчан билгеләнешле физик һәм юридик затлардан бюджет түрындагы каар белән расланган күләмнәрдән тыш субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар һәм кире кайтарылмый торган керемнәр алган очракта, шулай ук күрсәтелгән чаарлар кыскартылган (ихтыяжны кире кайтарган) очракта;

-муниципаль учреждениеләр тибы һәм муниципаль унитар предприятиеләрнең оештыру-хокукий рәвеше үзгәргән очракта;

- агымдагы елның бюджет ассигнованиеләре төzelгән муниципаль контрактлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкауга, хезмәтләр күрсәтүгә түләүгә арттырылган очракта, хисап финанс елында шушы муниципаль контрактларның шартлары нигезендә әлеге карап белән билгеләнгән таләпләр нигезендә күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре шушы финанс елы башына файдаланылмаган калдыктан артмаган куләмдә түләнергә тиеш;

- бюджет ассигнованиеләре бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга яңадан кертелгән һәм муниципаль милек объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр (юл фондларының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) бирелгән очракта, капиталь кертемнәрне гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итү ысулы үзгәргәндә, капиталь кертемнәрне гамәлгә ашыруга бюджет инвестицияләре һәм субсидияләр бирү тәртибенә үзгәрешләр кертелгәннән соң күрсәтелгән муниципаль милеккә капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр, муниципаль контрактлар яисә субсидияләр бирү түрүнде килешүләр кертелгәннән соң.

Әлеге пункттың бишенче абзацында күрсәтелгән жирлек бюджеты акчалары жирлек башкарма комитеты тарафыннан каралган.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләрдә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керү бюджет түрүндагы карап белән расланган бюджет ассигнованиеләре куләме чикләрендә гамәлгә ашырыла, монда ярашлы рәвештә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керү бюджет түрүндагы карап белән расланган чыгымнарның гомуми куләмен арттырып башкарылырга мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керткәндә гавами норматив бурычларны үтәүгә һәм бюджет түрүндагы карага үзгәрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралган бюджет ассигнованиеләрен киметү рөхсәт итлеми.

4. Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлекчәләр, максатчан маддәләр, чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча йә бюджет акчаларының төп бүлүчеләре, бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан маддәләр (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), жирлек бюджеты чыгымнары чыгымнары классификациясенең чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен раслау күздә тотыла.

Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджетлар чыгымнары классификациясенең элементлары (ярдәмче төркемнәре һәм элементлары) төрләре кодлары, дәүләт идарәсе секторының операцияләр классификациясе чыгымнары кодлары буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен раслау, шул исәптән бюджет чыгымнарының төрле максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре, дәүләт идарәсе секторының, бюджет акчаларының төп күрсәткечләрен классификацияләү төркемнәре һәм статьялары өчен дифференциацияләнгән булуты каралырга мөмкин.

### 39статья. Касса планы

1. Касса планын төзу һәм алып бару жирлек Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.
2. Касса планында жирлек бюджетының бердәм счетында калган средстволар белән идарә итү операцияләрен гамәлгә ашыруга кулланыла торган акчаларның иң чик куләме билгеләнә.
3. Жирлек Башкарма комитеты касса планын төзу һәм алып бару тәртибен, шулай үк бюджет акчаларын баш администратор тарафыннан бюджет керемнәренең баш администраторы тарафыннан касса планын төзу һәм алып бару өчен кирәклे

белешмәләрне финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан тапшыру составын һәм срокларын билгели.

4. Муниципаль контрактларны, башка шартнамәләрне түләү буенча бюджеттан касса түләүләрен фаразлау, муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр сатып алуны планлаштырганда тәзелгән муниципаль контрактлар, шартнамәләр буенча акча йөкләмәләрен түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алып, тәзелә.

#### 40 статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеши

Бюджетның керемнәр буенча үтәлеши түбәндәгеләрне күздә тота:

агымдагы финанс елында Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән жирлек Советы каары һәм Татарстан Республикасының башка законнары турындагы каары һәм жирлек Советы каарлары белән Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән Федераль казначылык органнары һәм бюджетка башка кертемнәр нормативлары буенча буленә торган Россия Федерациясе бюджет системасына салымнар, жыемнар һәм башка керемнәр бүлүдән жирлек бюджетының бердәм счетына кертү;

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммалар процентлар суммасы;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу;

администратор тарафыннан Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр керемнәрен тәгәлләштерү;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетының бер счетыннан арттырылган яисә артык түләтелгән салымнар, жыемнар һәм бүтән түләүләрне кире кайтаруны (исәпләүне, тәгәлләштерүне) гамәлгә ашыру өчен кирәkle артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммаларга, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетының бердәм счетыннан күчерү.

#### 41 статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеши

1. Жирлек бюджетын чыгымнар буенча үтәү тәртибе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәгән килеш, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджетын чыгымнар буенча үтәү түбәндәгеләрне күздә тота:

- 1) бюджет һәм акча йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;
- 2) акчалата йөкләмәләрне раслау;
- 3) акчалата йөкләмәләр өчен түләүне санкцияләү;
- 4) акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы агымдагы финанс елында һәм бюджет йөкләмәләре лимитларының планлы чорында аңа кадәр житкерелгән бюджет йөкләмәләрен ала.

Бюджет акчаларын алучы муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар яисә Россия Федерациясе законнары, башка хокукый акт, килешү нигезендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләүне санкцияләү өчен кирәkle, ә түләү документлары нигезендә оператив-эзләү чараларын үтәүгә бәйле очракларда түләү йөкләмәләрен түләү бурычын раслый.

5. Жирлек Башкарма комитеты бюджет һәм акча йөкләмәләрен исәпкә куйганда, акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләгәндә әлеге статьяның 1 пунктында каралган тәртип нигезендә түбәндәгеләрне тикшереп тора:

бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөкләмәләренең яисә бюджет ассигнованиеләренең тиешле лимитларыннан бюджет йөкләмәләрен арттырмау, шулай ук бюджет чыгымнары мәгълүматтарының туры килүе;

тиешле бюджет йөкләмәсе исәпкә куелган мәгълүматның акчалата йөкләмәләре турынdagы мәгълүматка туры килүе;

түләү документында курсәтелгән мәгълүматның акчалата түләү, акчалата йөкләмә турында мәгълүмат белән туры килүе;

акча йөкләмәләре барлыкка килүне раслаучы документлар булу.

Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән һәм әлеге статьяның 1 пунктында каралган тәртиптә әлеге пунктта курсәтелгән мәгълүматка өстәмә рөвештә башка мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

Бюджет йөкләмәсе муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән очракта, өстәмә рөвештә дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтүләрне сатып алупар өлкәсендә контракт системасы турынdagы Россия Федерациясе законнарында каралган контрактлар реестрында муниципаль контракт турынdagы белешмәләрнең һәм муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсен исәпкә алу турынdagы белешмәләрнең туры килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләре түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет йөкләмәләре лимитлары алучыларга житкерелгән бюджет акчалары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Ачык норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләре түләү бюджет ассигнованиеләре бюджет акчаларын алучыга житкерелгән чикләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

6. Акчалата йөкләмәләре үтәүне раслау жирлек бюджетының физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халыкара хокук субъектлары файдасына бердәм счетыннан акчаларны исемлекләүне раслый торган түләү документлары нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәүне раслаучы башка документларны тикшерү.

## 42 статья. Бюджет язмасы

1. Тәп бүлүчеләрнең (боеручыларның) бюджет язмаларын төзу һәм алып бару тәртибе аларга үзгәрешләр кертүне дә кертең, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары расланган жыелма бюджет язмасы һәм жирлек башкарма комитеты раслаган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр керту бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет язмаларының чыгымнар һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары курсәткечләре ведомство буйсынуындағы курсәтмәчеләргә һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга чираттагы финанс елы башына кадәр житкерелә.

Бюджет язмаларын төзу һәм алып бару тәртибе чыгымнарын ярдәмче тәркемнәре (тәркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларын детальләштерүне бюджет акчаларының баш бүлүчесенең (курсәтмә бирүчесенең) хокукуын яисә бурыйын билгеләргә мөмкин.

Бюджет акчаларын баш бүлүченен چыгымнары буенча расланган бюджет язмасы курсәткечләрен жыелма бюджет язмасы курсәткечләрен түрү китереп үзгәртү, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә генә рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын бүлүченен бюджет язмасы курсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын бүлүченен бюджет язмасы курсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын бүлүченен бюджет язмасына бюджет акчаларын баш бүлүченен бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә генә үзгәрту рөхсәт ителми.

#### 43 статья. Жирлек бюджетының чыганаклар буенча үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау

1. Жирлек бюджетын бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча үтәү жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә жыелма бюджет язмасына ярашлы рәвештә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы, администраторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләр өчен түләүне санкцияләү жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

#### 44 статья. Финанслауның инчилик күләмнәре

1. Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә чыгымнар буенча жирлек бюджетын үтәүне оештырганда агымдагы финанс елның тиешле чорында акчалата йөкләмәләр өчен түләүнен инчилик күләмнәрен (финанслауның инчилик күләмнәрен) баш бүлүчегә, курсәтмә бирүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга раслау һәм житкерү құздә тотылырга мәмкин.

2. Финанслауның инчилик күләмнәре тулаем алғанда баш бүлүчегә, боерык бирүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга карата агымдагы финанс елы башыннан сизelerлек яисә квартал саен үсә баручы нәтижәгә йә төп бүлүчеләрне, бюджет акчаларын алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә тиешле кварталга билгеләнә.

#### 45 статья. Бюджетны үтәгендә бюджет түрүнде каар белән расланган керемнәрдән фактически файдалану

1. Жирлек бюджетын үтәгендә доходларның гомуми күләмнен бюджет түрүндагы каар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет түрүндагы каарга муниципаль алымаларны биләүгә, муниципаль бурычларны каплауга, шулай ук расланган жыелма бюджет язмасында кааралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре үтәлешенә кааралган очракта, жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә үзгәрешләр кертмичә, жирлек башкарма комитеты тарафыннан жибәрелергә мәмкин.

2. Физик һәм юридик затлардан субсидияләрнен, субвенцияләрнен һәм кире кайтарылмый торган башка бюджетара трансферларның максатчан билгеләнеше булган, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, бюджет үтәлеше түрүнде жирлек Советы каары белән расланган керемнәр бюджеты түрүнде бюджеттән тыш алынган фактта, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет түрүнде жирлек Советы каарына үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кереп, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар бирү максатларына ярашлы рәвештә бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

#### 46 статья. Агымдагы финанс елын төгәлләү

Бюджет кодексының 242 статьясындағы 2 пункттында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, бюджет үтәлеши буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана.

Ағымдагы финанс елында бюджет үтәлеши операцияләрен төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

#### 47 статья. Ағымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында жирлек Советы карарына үзгәрешләр керту

1. Жирлек Башкарма комитеты әлеге карарны хокукый җайга салу предметы булган барлық мәсьәләләр буенча жирлек Советы карарына ағымдагы финанс елына һәм план чорына үзгәрешләр керту турында карап проектын эшли һәм жирлек Советына тәкъдим итә.

Күрсәтелгән карап проекты белән бер үк вакытта түбәндәге документлар һәм материаллар тапшырыла:

1) ағымдагы финанс елының үткән хисап чорындағы жирлек бюджеты үтәлеши турында белешмәләр;

2) ағымдагы финанс елында жирлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;

3) ағымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында жирлек Советы карарына тәкъдим ителә торган үзгәрешләрнең нигезле аңлатмасы.

#### 5 бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӘЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРУ, КАРАУ һәМ РАСЛАУ

#### 48 статья. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисаплылығы нигезләре

1. Бюджет исәбенә алуның һәм бюджет хисаплылығының бердәм методологиясе һәм стандартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләренә ярашлы рәвештә Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет исәпкә алыу финанс һәм финанс булмаган активларның һәм йөкләмәләрнең торышы турында, шулай ук күрсәтелгән активларны һәм йөкләмәләрне үзгәртә торган операцияләр турында акчалата чагылышта мәгълүматны жыюның, теркәүнең һәм гомумиләштерүнең тәртипле системасыннан гыйбарәт.

Бюджет исәпкә алыу Россия Федерациясенең бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе хисаплары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан раслана.

3. Бюджет хисаплылығы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) бюджет үтәлеши турында хисап;

2) бюджет үтәлеши балансы;

3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;

4) акча چараларының хәрәкәте турында хисап;

5) аңлатма языу.

4. Бюджет үтәлеши турында хисапта Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә бюджет дефицитын финанслау керемнәре, чыгымнары һәм чыганаклары буенча бюджет үтәлеши турындағы мәгълүматлар бар.

5. Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет акчаларын алучылар (булучеләр) тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет акчалары алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлығын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бюджет хисабын төзиләр.

Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторлары билгеләнгән срокларда жирлек башкарма комитетында бюджет хисабын тапшыра.

6. Жирлек бюджет хисабы тәп администраторларының жыелма бюджет хисабы нигезендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан төzelә акчалар жирлек башкарма комитеты житәкчесенә тапшырыла.

7. Шәһәрнең бюджет хисабы еллық. Бюджет үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

8. Шәһәр бюджетының үтәлеше турында еллық хисаплар жирлек Советы караплары белән расланырга тиеш.

**49 статья. Уткәру турында еллық хисапны тышкы тикшерү  
жирлек бюджеты**

1. Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллық хисап, аны караганчы, жирлек Советында тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә бируге үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапның тышкы тикшерүе контроль-ревизия комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы тикшерү өчен Контроль-ревизия комиссиясенә тубәндәгеләр тапшырыла:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнәң финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;

5) шәһәр жирлегенең аңа агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча бәяләмәгә әзерләнү өчен анлатма язуы. Жирлек бюджетын үтәү турында еллық хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта уздырыла.

5. Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторлары агымдагы финанс елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча тышкы тикшерү өчен контроль-ревизия комиссиясенә еллық бюджет хисабын тапшыра.

6. Бюджетның үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә контроль-ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек башкарма комитетына бер үк вакытта юллама белән тапшырыла.

**50 статья. Жирлек Советы бюджетының үтәлеше турында еллық хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау**

1. Бюджет үтәлеше турында еллық хисап Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек бюджетының үтәлеше турындагы еллық хисап белән бер үк вакытта жирлек башкарма комитеты тубәндәгеләрне тапшыра:

- 1) жирлек Советының бюджет үтәлеше турындагы карары проекты;
- 2) резерв фонды ассигнованиеләренең үтәлеше турында хисап;
- 3) бюджет кредитлары бирү һәм аларны каплау турында хисап;
- 4) эчке бурычның торышы турында хисап;
- 5) анлатма язуы;
- 6) бюджет законнарында каралган башка документлар һәм материаллар.

3. Шәһәр Советы Контроль-ревизия комиссиясе бәяләмәсен алганнын соң шәһәр бюджетының үтәлеше турындагы хисапны карый.

Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапны карау нәтижәләре буенча шәһәр Советы бюджет үтәлеше турындагы карарны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Жирлек Советы бюджет үтәлеше турында карар кире кагылган очракта, ул күрсәткечләрне дөрес чагылдырмау яисә тулысынча кире кагу фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокка кабат тапшыру өчен кайта.

4. Шәһәр бюджетының үтәлеше турында еллық хисап жирлек Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

## 51 статья. Жирлек бюджетының үтәлеше турында карап

1. Жирлек бюджетының үтәлеше турынdagы карап белән, керемнәрнен, чыгымнарының hәм бюджет дефицитының (профицитының) гомуми қуләмен курсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджеттың үтәлеше турында хисап раслана.

2. Хисап финанс елында жирлек бюджетының үтәлеше турынdagы карага карата аерым кушымталар белән түбәндәге курсәткечләр раслана:

- 1) бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- 2) жирлек бюджеты акчаларының баш бүлүчеләре буенча бюджет чыгымнары;
- 3) бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре hәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- 4) бюджетлар кытлыктарын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

## 6 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

### 52 статья. Муниципаль контроль төрләре

1. Муниципаль финанс контроле гавами норматив йөкләмәләрне hәм физик затларга муниципаль берәмлек бюджетыннан башка түләүләр буенча йөкләмәләрне үтәүне, шулай ук муниципаль контрактлар, бюджеттан акчалар бирү туринда шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тәэммин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы hәм эчке, башлангыч hәм аннан соңғы финанс контроленә буленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле контроль-ревизия комиссиясенең (алга таба - тышкы муниципаль финанс контроле органы) контроль эшчәnlеге булып тора.

3. Бюджет хокук мәнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле жирлек башкарма комитетының, шәһәрнәң жирле үзидарә органнарының, жирлек бюджетын казначылык белән үтәү органының контроль эшчәnlеге булып тора.

4. Башлангыч контроль жирлек бюджетын үтәү процессында бюджет хокук бозуларын кисәтү hәм кисәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алдагы контроль аларны үтәүнен законлылыгын, исәпкә алуның hәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында шәһәр бюджетын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

### 53 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру объектлары hәм ысууллары

Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру объектлары hәм ысууллары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

### 54 статья. Тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Контроль-ревизия комиссиясе вәкаләтләре

1. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Контроль-ревизия комиссиясенең вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, 2011 елның 7 февралендәге «Россия Федерациясе субъектларының hәм муниципаль берәмлекләрнен контроль-хисап органнарын оештыруның hәм аларның эшчәnlегенең гомуми принциплары туринда»гы бномерлы Федераль законы нигезендә билгеләнә.

### 55 статья. Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча эчке муниципаль финанс контроле органнары вәкаләтләре

1. Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча эчке муниципаль финанс контроле органнары вәкаләтләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

жайга сала торган бюджет хокук мөнәсәбәтләре нигезләмәләренең үтәлешен тикшереп тору, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык хисабына һәм бухгалтерлык (финанс) хисаплылыгын төзүгә һәм тапшыруга карата таләпләрне билгеләү;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга гавами норматив йөкләмәләр һәм башка түләүләр буенча йөкләмәләр, шулай ук тиешле бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турында шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тикшереп тору;

бюджеттан акчалар бирү турындагы шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын, шулай ук әлеге Кодекста каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын тикшереп тору;

бюджет акчаларын (бюджеттан бирелгән акчалар) бирү һәм (яисә) файдалану нәтиҗәләре турындагы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны, биремнәрне башкару турындагы хисапларның, акчаларны бюджеттан бирү курсәткечләренең курсәткечләренә ирешү турындагы хисапларның, хисапларның дөреслеген тикшереп тору;

сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт система турындагы Россия Федерациясе законнарында каралган контроль.

2. Эчке муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан эчке муниципаль финанс контроле вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда:

тишерүләр, ревизияләр һәм тикшерүләр үткәрелә;

контроль объектларына актлар, бәяләмәләр, күзаллаулар һәм (яисә) курсәтмәләр жибәрелә;

мәжбүриләүнен бюджет чараларын куллану турында финанс органнарына хәбәр ителә;

административ хокук бозулар турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә административ хокук бозулар турында эшләр башкару гамәлгә ашырыла;

тишерүләр, ревизияләр һәм тикшерүләр үткәрү өчен кирәkle эксперталар үткәрү (оештырыла);

эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру өчен кирәkle мәгълүмат, мәгълүмат технологияләре һәм мәгълүматны яклау турындагы Россия Федерациясе законнары, закон белән саклана торган башка сер турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларына дайими кереп йөрү мөмкинлеге барлыкка килә;

Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә муниципаль ихтыяжларны гамәлгә яраксыз дип тәэммин итү өчен товарларны, эшләрне, хезмәт курсәтүләрне сатып алуларны тану турындагы дәгъвалар судка жибәрелә.

3. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибе жирле администрацияләрнең муниципаль хокукый актлары, шулай ук эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру стандартлары белән билгеләнә.

Эчке муниципаль финанс контроле органнарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибендә тикшерүләр, ревизияләр һәм тикшерүләр үткәру нигезләре һәм тәртибе, шул исәптән эчке муниципаль финанс контроле органнары вазыйфаи затларының хокукларын һәм бурычларын, контроль объектларының (аларның вазыйфаи затларының) хокукларын һәм бурычларын, шул исәптән эчке муниципаль финанс контроле органнары вазыйфаи затларының гамәлгә ашырыла торган тикшерүләрне, ревизияләрне һәм тикшерүләрне оештыру-техник тәэммин итү буенча хокукларын һәм бурычларын уздыру турында карап кабул итәргә вәкаләтле вәкил затлары исемлеге булырга тиеш.

Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру стандартлары жирле үзидарәнен аерым муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән эчке муниципаль финанс контроле органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибе нигезендә жирле үзидарә органы тарафыннан раслана.

## 56 статья. Мәжбүриләүнең бюджет чарапарын куллану вәкаләтләре

1. Жирлек башкарма комитеты күрсәтелгән карапарны үзгәрту (гамәлдән чыгару) турында карап яисә Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән очракларда һәм тәртиптә мәжбүриләүнең бюджет чарапарын кулланудан баш тарту турында карап кабул итә, шулай ук күрсәтелгән карапарны үзгәрту (кире кагу) турында карап кабул итүнең күчермәләрен муниципаль финанс контроле органына һәм күрсәтелгән карапарларда мәжбүриләүнең бюджет чарапарын куллану турындагы карапарларда күрсәтелгән карапарны үзгәрту (баш тарту) турында карап кабул итә.
2. Мәжбүриләүнең бюджет чарапарын куллану турындагы карапarda күрсәтелгән мәжбүр итү чарапарын куллану турында хәбәрнамәдә курсәтелгән мәгълүматны, бюджет бозучы контроль объектын, бюджет дәрәҗәсендә мәжбүр итү һәм аны үтәү срокларын күздә тотарга тиеш.
3. Жирлек Башкарма комитеты бюджет чарапарын куллану турында карап кабул итү яисә кулланудан баш тарту турында карап кабул итү максатларында муниципаль финанс контроле органына мәжбүр булуның бюджет чарапарын куллану турында хәбәрнамәдә булган белешмәләрне тәгәлләштеру турында, аны алганнан соң 30 календарь көн дәвамында запрос жибәрергә хокуклы.
4. Жирлек Башкарма комитеты күрсәтелгән карапны үзгәрту (гамәлдән чыгару) турында карап кабул итүнең бюджет чарапарын куллану турында карапны тиешле тәртиптә, күрсәтелгән карапарны үзгәрту (гамәлдән чыгару) турында карап кабул итүнең бюджет чарапарын куллану тәртибендә үти.